

שבועות

שבועות בחסידות ברסלב

יום ו', ערב שבת פרשת אמור | ט"ז באייר ה'תש"ע

יד חרוצים תעשיר

במסגרת העשרת המכתב התשיעי של רבינו הקדוש, התגלגלה לידינו הזדמנות פז לפרסם חמדה גנוזה שאליה התוודענו לפני שבע שנים תמימות.

אולם בטרם נגול את דבר הגנוזה, נטה אוזן לשיח-חסידים מוכר בעת התאסף עם לתפילה, בעמדם בציפייה מתוחה להשלמת המניין, הנה כאשר קרב התשיעי ובא, יעודדו רוחם במסורה בידם בשם הבעל-שם-טוב הקדוש, שבאם כבר נמנו תשעה - הרי שגם העשירי במהרה יבוא - - -

ואכן, עוד זה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא, ומן העֶשֶׂר - אל העֶשֶׂר, חדשים גם ישנים, הָעֶשְׂרִי יִהְיֶה קִדְשׁ, לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יִחָסוּ, כִּי לַיִשָּׁבִים לְפָנָי ה' יִהְיֶה - ויהי נועם ה' אלקינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו, ומעשה ידינו כוננהו.

מכתב עוז חביון

בגליון הקודם זכינו ליידיע את קהל קוראינו היקרים במכתב חדש של רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב. המכתב האחרון שהיה לא מוכר עד עתה, הצטרף לשמונת המכתבים המוכרים (המודפסים בתחילת הספר 'עלים לתרופה'), וביחד הגענו לתשעה - ותהי לנו לתשועה.

באותו גליון עסקנו בהרחבה בפענוח המכתב לפרטיו ודקדוקיו, ואת הבנת משמעותו הכוללת השארנו למאמר שיבוא אחריו. ובכן, במאמר דנן נקווה בעזרת ה' להשלים את המלאכה, ויחד עם זאת - לְתַת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה, אגרת עֶשְׂרִית - סֵלֶת לְמִנְחָה.

בטרם נחל בליבון המשמעות הכוללת של המכתב התשיעי ובנושא העיקרי שלו: גביית חובות, נעתיק אותו שוב - מפוענח בחלקו - למען יחכימו אותיותיו את עיני שכלנו.

בעזרת ה' יתברך, ראש חודש תמוז

לכבוד אהובתי בתי הצנועה והחסודה החכמנית אשת חיל מרת אדיל תחיה, עם שלום בעלך הוא חתני הרבני המופלא הנגיד מורנו הרב יוסף שיחיה.

מהודענא שברוך-השם אני בקו הבריאה, כה יתן השם וכה יוסיף, אמן.

כראות כתב זה, תראה עם ידידי ר' משה בהרב לנסוע ללאמפארסקע [- שם של פריץ מסוים] - לגבות החוב המגיע לי, כי היום בראש חודש הזמן

פרעון. ואם ר' משה הוא במחלוקת עם הפריץ הנ"ל, תראה לנסוע עם איש אחר. גם תגבה שאר חובות, היינו; אצל ר' מרדכי בהרב, גם אצל ר' קלמן, גם בעד היין-שרף ב'קאנטאר', גם אצל ר' משה בן העני.

והכל תביא בעצמך לידי לקהלת קודש אומאן, ותזרז בדבר הזה. גם תשלח לי החפצים שלי.

ותו לא מידי רק חיים ושלוש. מנאי אביכם הדורש שלומכם תמיד ומצפה לראותכם בחיים ושלוש.

נחמן מאומאן

ולפרוס בשלוש כל אנשי שלומינו, ולהודיע לי מהחדושין שנתחדשו שם.

ובאם שאין לך פנאי לבוא בעצמך מחמת בארדטשיב, תשלח לי המעות על ידי ר' זלמן. נחמן הנ"ל

ובכן, לפנינו מכתב שכתב רבינו בתקופת מגוריו באומן - בראש חודש תמוז תק"ע - מאה וששה ימים לפני הסתלקותו.

תקופה אחרונה זו - תקופת אומן - מתועדת בכתבי רבי נתן יותר מכל קודמותיה, ועל מאורעותיה ניתן לקרוא בהרחבה בספריו: חיי מוהר"ן, ימי מוהרנ"ת, ועוד. את התיעוד הנרחב החל רבי נתן עוד באותה תקופה גופא, וחלקו שרד עד לימינו אנו - בכתב יד.

"ובענין ישיבתו באומן", כותב רבי נתן, "לא תמלא אֵזֶן מְשֻׁמֵעַ מה ששמענו קצת מעט מזער כטיפה מן הים מפיו הקדוש, ומה שהתנוצץ לנו בשכלנו איזה התנוצצות בזה כפי הדברים ששמענו ברמז מפיו, כי עשה שם באותו הקיץ שישב שם תיקונים עצומים נפלאים ונוראים מאד, ושם עסק ביותר ויותר בענין תיקון הנשמות" (חיי מוהר"ן ריז).

היו אמירות נשגבות על המגורים באומן, ורמיזות ברורות על הפטירה הקרובה מאד. אך למרות הדיבורים והרמזים, הסימנים והאיתותים, לא רצו התלמידים להעלות על דעתם את המשמעות הברורה לחלוטין: כִּי ה' לָקַח אֶת אֲדֹנָיָהּ מֵעַל רֵאשֶׁתָּהּ - - -

כה מעיד רבי נתן (ימי מוהרנ"ת ט): "לא היינו יכולים להעלות על דעתנו שהשם יתברך יקח מהעולם 'אור האורות' וכו' כזה, אחרי שעדיין לא זכו ליהנות מאורו הנפלא והנורא אשר כולם צריכים אליו לקבל ממנו וכו'".

רק באחרית הימים, סמוך מאד להסתלקות רבינו, התבהרה התמונה כולה:

אומן - מאז החל רבינו לשוח אודותיה, וימים רבים מְקַדֵּם, הייתה והינה המקום אשר בחר לשכון שם - לעסוק בתיקון העולם לדורות.

ולפתע התחוויר הכל. משמעות חדשה נגלתה בעבר, ועוצמתה הכתה בהווה ובעתיד.

כל הסבל והטלטולים, הייסורים ומסירות הנפש, ההסתלקות והקבורה באדמת אומן - הכל על מנת לתקן עולם במלכות ש-ד-י - - -

פרטים רבים הובנו אז למפרע, ולמרות העצב הגדול נשבה רוח תקווה בלבבות. וכמו מאליהם צפו המקראות:

בְּרוּךְ ה' אֱשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם - - -

כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם פְּלֵה הַדְּבָר הַיּוֹם - - -

מכתב עוז חביון

"כי אף על פי שמרוב כובד המלחמה הוכרח להתכסות ולהסתלק מאתנו, אבל לא לעולם יזנח ה' ולא לנצח יקצוף. וגם אמנם בכוחו פִּי עָז וגבורתו (משורש הגבורות שביבנה) פִּי קִשְׁתָּהּ, לא נתעלם מאתנו במכל וכל כמאז ומקדם - לבל יִדַע איש את קבורתו אשר גאולתינו תלויה בו, ולכן גם אם יעלה לשמים שִׁיאֵת מֶלֶךְ הַזֶּקֶן וכסיל - משם יורידו ויפילו, פִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ עַד אִם פְּלֵה הַדְּבָר אשר דיבר, לגאלנו ולרפאנו מתחלואינו העצומים" (רבי אברהם ב"ר נחמן, 'כוכבי אור' חכמה ובינה, אות לו. וראה עוד 'חיי מוהר"ן' סוף סימן מג).

כעת לאחר כברת דרך ראויה, נשוב לאגרת הנטויה. ובכן, כל קורא בצדק ישפוט, כי עסק הגביה הנידון במכתב, כמו הבקשה על הבאת החפצים, מורה בעליל על הכנה גוברת להסתלקות המתקרבת. אכן, מה נפלאים הנה דברי רבי נתן שבמסגרת תיעוד הימים האחרונים בברסלב - לפני המעבר לאומן, הוא מציין: 'ביום ראשון [- ב' באייר], אחר חצות, קרא לביתו אחד מהבעלי-חובות שהיה חייב לו ממון, ודיבר עמו' ('ימי מוהרנ"ת' מה). ככלל, נמצאים בספרותנו אזכורים על חובות שהיו חייבים לרבינו - 'המלוה הגדול' - ורבי נתן צווה על ידו לעסוק בגבייתם (ראה 'ימי מוהרנ"ת' לו, ע. עד. וראה עוד 'כוכבי אור' ח"א, אות ז (השני): 'שיח שרפי קודש' ח"ב רלד; ח"ג קב, ד"ה: רבי זלמן).

כספים אלה, כמו שאר קנייניו של רבינו הקדוש עלי אדמות - קדשי קדשים הם, וכל הקרב אל שולחן ויטעם ממעדני מלך - תורותיו הנוראות בספר ליקוטי מוהר"ן - ישכיל ויבין כי עולים המה עד שמי שמים, ואין קץ לרוממותם וקדושתם. אצל קטני ארץ, שוכני בתי חומר - עלולה מטבע קטנטנה לחצוץ בעדם מלראות אור פני מלך חיים. ואכן בשבילם, חשוב יותר להדגיש את הצד המסוכן של המטבע - לבל יטבעו בו. אולם גדולי עולם, מְשַׁכְּנֵי שמים בארץ - אצלם מהווה המטבע כלי שרת לעבודת הקודש, להמשיך על ידה שבילי דנהר-דעה, גוונים עליונים, והשגות אלקות (ראה 'ליקוטי מוהר"ן' כג, כה, לא, נו, נט, ס, סח-סט, קלג. ח"ב ה, לו, ועוד. ובליקוטי הלכות רבו למאד - עד כי חדל לספור).

ברם, גם בזאת שגבה מעלתו עד למאד מאד, ואם ידענו בכלל כי צדיקים - 'ממונם חביב עליהם יותר מגופם' ואף על פכים קטנים יגיעו רחמיהם (חולין צא, א); הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדֵי יְרוֹם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד - לאהוב ולהאהיב את ה' בכל לבבו נפשו ומאדו, ופיו הקדוש ימלל נפלאות ברוממות מעלתו עד אין קץ גם בעבודת הקודש הלזו (ראה 'חיי מוהר"ן' כה, רסח, תצט-תק; 'שיחות הר"ן' קצג. ועוד). ומגבהי שמים יאיר לארץ ולדרים, לתקן להם מטבע, ולהורותם דרך לא יתעו בה. מחד - לשנוא בצע ולתעב תאוותה; ומאידך גיסא - לנצור הממון כבבת, ובחלקו לשמוח בהבת, ולדל לתת נדבת.

אכן מה יפו דבריו (בשיחות הר"ן סימן רפא): "היה מזהיר מאד שישמור האדם את ממונו בשמירה גדולה ומעולה מאד, והיה מקפיד מאד על זה. והיה מתלוצץ ומקפיד על אלו האנשים המתעצלים שקורין בלשון אשכנז 'שלים-מזלניק' [= רע מזל, שלומיאל] - כי כמה זמנים ועתים ביטל עצמו מתורה ותפילה וטרח ויגע ביגיעות גדולות בשביל להרוויח ממון כדי לפרנס ביתו, ואחר כך כשהגיע לו

מכתב עוז חביון

הממון הוא נעשה 'שלים-מזלניק' ואינו משגיה עליו כלל. כי ממון כשר של איש הישראלי צריך שמירה כמו עין שבראש. ובכל עת שנזדמן שאחד מאנשי-שלומנו נאבד אצלו איזה סך ממון בדרך והיו באים בקובלנא לפניו, היה מבזה ומוכיח אותו מאד על זה על שלא נזהרו בשמירתו יפה". ומה מתקן אמריו (בחיי מוהר"ן סימן תקמז): "זה אני יודע מכבר, שיש אנשים שבשביל חומרא אחת מבטלין הרבה מאד מעבודת ה' - כמעט הכל, כי הלא כמה האדם מייגע עצמו בשביל חפציו וממונו ונוסע לדרכים ומבטל עצמו הרבה מתורה ותפילה ועבודת ה' ימים הרבה בשביל להרוויח ממון, ואחר כך בשביל חומרא אחת יאבד הכל ח"ו, ויצטרך שנית לבטל עצמו הרבה. ואמר על עצמו, שכשהוא מוליך ממון אצלו בדרך, הוא מדקדק מאד לגנוז יפה בבגד שלו בתוך בית-יד כנגד לבו, ושלא יהיה בו שום קרע ונקב, ואף על פי כן בכל עת שהוא בדרך, הוא ממשמש בכיסו בכל שעה אם יש אצלו הממון (ראה בבא מציעא כא, ב).

ובכל עת שנזדמן שאחד מאנשי-שלומנו נאבד אצלו איזה סך ממון בדרך והיו באים בקובלנא לפניו, היה מבזה ומוכיח אותו מאד על זה, על שלא נזדרז בשמירתו יפה" (וראה עוד 'ליקוטי הלכות' אבידה ומציאה ג, י; אומנין ב, ב).

התארכה היריעה ועדיין לא נגענו בקצתה, ועוד חזון למועד להרחיב בפנימיות העניין של גביית חובות - על פי המבואר בארוכה בדברי הרב והתלמיד העוסקים בכל עת להלוות ולהשפיע בעין יפה ורוח נדיבה רוחניות וגשמיות גם יחד (בבחינת 'מאריך אֵפֶה'); ומאידך גיסא - לא ינוחו מעבודת הגביה ('גְבִי דְיִלְהָ' - לטובה ולברכה) - לחזק ולעורר את כל הלווים והחייבים לשוב ולסלק חובותיהם במהרה, למען יחזרו ויקבלו שפע ברכה וחיים בכפלי כפליים - עד בלי די (ראה 'ליקוטי מוהר"ן' ח, אות ב-ג. ח"ב א, אות ט-יג; 'ליקוטי הלכות' גביית חוב מהלקוחות ה, א-ב, יד-כ; כה; העושה שליח לגבות חובו ב, ב-ד ולהלן; שם ג, ב, י. והבן נוראות).

וכל בעל לב ונפש, כאשר יתנדבו רוחו ונשמתו להצטרף לעבודת קודש זו - לעורר נשמות ישראל לשוב לצור מחצבתם, הנה בזאת יוציא יקר מזולל, וכל חובותיו יתוקנו בשלמות (ראה 'ליקוטי מוהר"ן' סוף סימן יד; 'חיי מוהר"ן' סימן תמו, ד"ה: עוד שמעתי, ותראה פלאות). וכאשר תשים עיניך ולבך לתורתו - צוואתו האחרונה, היא לו נדפסה בסימן ח' - בליקוטי תנינא, תבין ותשכיל סוד הגביה הזאת דווקא באומן, העיר אווה למושב לו - למסור שם נפשו בכל עת ורגע בעד עמנו, לשבר ראש התנינים אשר חִיל פָּלַע - עדי וְיִקְאָנוּ, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו - והיתה לה' המלוכה.

כעת נבוא אל המלאכה, לגלול דבר האגרת העשירית כהלכה, ולתת לפניכם היום ברכה. ובכן, האגרת המתפרסמת כאן לראשונה בסייעתא דשמיא, מקורה בכרך כתב יד של החסיד ר' סנדר טרוביץ מצפת (נפטר בכ"ו בניסן ת"ש), בנו של החסיד רבי נתן מטרוביץ שעלה ארצה והשתקע בצפת - והיה מתכתב רבות עם החסיד הגדול רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה (מגדולי תלמידי מוהרנ"ת).

קורות משפחת טרוביץ מוכרים היטב בתולדות ברסלב, והיא ידועה כמי שהחזיקה ב'אמתחת

מכתב עוז חביון

כתבים' נאה ומשובחת. הראשון שהחל לפרסם את דבר האוצר, הוא החסיד הדגול רבי ישראל הלפרין מקרדון, שבשנת תרס"ז הביא לבית הדפוס את הספר "שיר ידידות" לרבי יחיאל מנדל ממדבדיבקה - מתוך 'אמתחת הספרים של ידידינו הנגיד מו"ה נתן מטראוויטץ נ"י'. ובשנת תר"ע, בעת שהדפיס את הספר "נחת השולחן" - הוסיף בסופו מכתב תורני מרתק, מאותה אמתחת-כתבים יקרה.

מאוחר יותר נפתח האוצר שוב, והפעם נדלו ממנו אוצרות פז.

היה זה בשנת תרפ"ו, תוך כדי ההדרת ספר המכתבים של רבי נתן - "עלים לתרופה", החליט החסיד היקר רבי אהרן לייב ציגלמן, בעצת ידידו רבי יצחק מאיר קורמן, לצרף לספר גם מכתבים מרבינו.

ר' אהרן לייב שהכיר עד אז רק שני מכתבים - אלו המופיעים בספר "חיי מוהר"ן" (סימנים קסה-קסו) - לא ידע מנוח, ולידידו הריץ בקשה דחופה: 'אולי יש בידיעתך או בכתב מכתבים יותר כאלו, אבקשך לכתוב לי ולשלוח לי מה שבידך, וה' הטוב יעשה באופן שאזכה לכוון אל האמת בכל פרט' (מכתב מיום כ"ח באייר תרפ"ו).

הידיד לא אָכזב, ובמרצו הרב איתר ששה מכתבים נוספים. וכעבור שנים מעטות, בשנת תר"צ, הודפסו בתחילת הספר "עלים לתרופה" - שמונה מכתבים מפרי עטו של רבינו הקדוש.

בפתח מהדורה זו הופיעו דברי פתיחה, ביניהם צוין: 'בתחילתו הדפסנו איזה מכתבים מרבינו זצ"ל בעצמו - אשר נמצאו אצל אנ"ש העתקות מכתב ידו הקדוש'. ובסיומן, פנה המהדיר בבקשה מיוחדת: 'אגב אורחא, הנני מבקש מכל מי אשר נמצא בידו עוד איזהו מכתבים וכת"י אשר לא נדפסו עדיין, שישלחו אלי, ויודפסו אם ירצה ה' בהוספה מיוחדת'.

אחד מאותם אנ"ש שאצלם אותרו מכתבים מרבינו זצ"ל בעצמו - העתקות מכתב ידו הקדוש, היה מיודעינו ר' סנדר ששמו מתנוסס לתפארה באותה מהדורה על המכתב הראשון משנת תקס"ז, וכה רשום בכותרתו: 'נמצא אצל הר' סנדר מטראוויץ, והועתק ע"י ר' שמואל נ"י הורוויץ מירושלים עיה"ק'.

ובכן, אותו מכתב משנת תקס"ז, יחד עם מכתב אחר (מיום ר' וישלח תקס"ט) - שהתפרסמו אז לראשונה, אכן נמצאים בכרך דנן, בעצם כתב ידו של ר' סנדר. כמו כן מופיעה שם העתקה של אגרת אחת ויחידה מרבי יחיאל (אחיו של רבינו הקדוש) - שהתפרסמה מאוחר יותר בספר "שארית ישראל" (בני ברק תשכ"ג, עמוד ה).

ברם 'הכל תלוי במזל - אפילו ספר תורה שבהיכל'. וכך, משום מה, נשכחה לה אגרת אחת בין דפי הכרך המצהיבים של ר' סנדר, יושבת בדד, מצפה וממתינה לראות אור.

בחסדי שמים נזדמן לידינו אותו כרך קדום, וכך זכינו לעבור עליו בעיון ודקדוק רב, ולפתע פתאום שמנו לב אל אותה 'חמדה גנוזה', נְאֻמֵר: הָאֵחָ חֲמוּתֵי רְאִיתִי אֹר! אך בטרם נציגה הנה, ראינו להקדים בקצרה קורות הימים ההם, ופשר דברי האגרת.

בספר חיי מוהר"ן (סימן קנג) מספר רבי נתן על המסע הגדול שערך רבינו בחורף של שנת תקס"ז, ואלו דבריו:

מכתב עוז חביון

"בשנת תקס"ז הנ"ל, קודם פורים, נסע מפה ברסלב, ולא נודע לשום אדם שום פירוש על פי פשוט על אותה הנסיעה. ונסע אז לנאָווריטש, ורצה לנסוע להלן יותר, ונתעכב שם]- בנאָווריטש[בימי הפורים בבית הרב דשם, שהיה מחותנו קצת. ומשם חזר ונסע לאוסטרהא, ומשם שלח אנשים להביא את אשתו להדאקטיר גָארדיע דשם לעסוק ברפואתה, כי היה לה חולאת מסוכן - שהוא חולי ההוסט [= 'שיעול' - שחפת]. והוא ז"ל נשאר שם לבדו, רק שכרו לו שם איש אחד שישמשנו.

ובאתה אשתו לשם על שבת-הגדול, ולא רצתה לקבל רפואות מהדאקטיר גארדיע, רק לנסוע לזאָסלאָב להדאקטורים דשם. ונסע עמה ביום ראשון, שהיה ארבעה ימים קודם לפסח, וגם רבי שמואל מטעפליק היה עמו שם, ונסעו כולם ובאו לזאָסלאב סמוך לפסח. וגודל הטלטול שהיה להם שם אין לשער, ויש בזה הרבה לספר.

ונתעכב שם עד אחר שבועות, ובערב שבועות נפטרה אשתו שם, ואנחנו נתקבצנו אליו ובאנו אליו על חג השבועות לזאָסלאב, והשם יתברך חמל עלינו וזכינו גם אז לשמוע מפיו הקדוש תורה נפלאה, וכבר נדפסה בספר ליקוטי מוהר"ן בסימן ס"ז" (וראה בארוכה ב'ימי מוהרנ"ת' יז-כג; 'חיי מוהר"ן' פרק 'נסיעתו לנאָווריטש').

מסע מופלא זה, שראשיתו בנאָווריטש, ומשם לאוסטרהא, זאָסלאָב; ולאחר מכן בערים: דובנא, בראָד, ראדיוויל, ועוד - עד החזרה לברסלב בחודשי הקיץ המאוחרים של שנת תקס"ז - הינו צפון ועלום, חבוי בסתר הסתרים. אך בכל זאת, בחסדי ה' עלינו, נרשמו מעט דיבורים מלאי-הוד שגילה רבינו אודות מסעו זה ('חיי מוהר"ן' קכא, קנח, ועוד; 'ימי מוהרנ"ת' יז):

'אילו היו יודעים העולם על מה אני נוסע, היו מנשקים כל פסיעה ופסיעה שלי'
'בכל פסיעה ופסיעה שלי, אני מכריע את כל העולם כולו לכף זכות'

גם בשבת הראשונה לחזרתו לברסלב, נענה רבינו ז"ל ואמר: 'אספר לכם כל הנסיעה שהיה לי, ותיכף התחיל לספר סיפור מופלא על 'המלך שהיו עליו מלחמות גדולות', ומענין 'הזבוב והעכביש' (הנדפס בספר הקדוש 'סיפורי מעשיות' סימן ז') ואמר אז, שהסיפור הזה מבאר את עניין נסיעתו. 'והדברים סתומים וחתומים מאד', כי מי הוא זה אשר יוכל לעמוד בסוד מעשיותיו הק' - עין לא ראתה (וראה 'שיחות הר"ן' סוף סימן נ; 'חיי מוהר"ן' קס; 'ימי מוהרנ"ת' כד).

מכל אלה מבינים אנו מרחוק, כי כל פרט ועניין הנוגע לדרכיו והנהגותיו, קורות ימי חייו ומסעותיו, מלא סוד, פליאה, רז ותעלומה. אולם הכל היה בשביל להצמיח ישועה ופדות לעם-קדוש, להכריעם ולהכניסם לכף זכות ותשובה, לתקן עמם עולמות ונשמות אין קץ, ולהחיש גאולתם במהרה.

בהקשר לאותו מסע מופלא, כותב רבי נתן:

"ואם אמנם לא שמענו ולא ידענו בכל זה אפילו כטיפה מן הים, וגם מעט דמעט שחמל עלינו והודיע לנו - גם מזה אי אפשר לבאר כי אם מעט דמעט ברמז, אף על פי כן לא נמנעתי מלרשום מה דאפשר, כי היא טובה גדולה להחפצים באמת השוקדים על דלתותיו, כשיודעים מה שיודעים ממה שעבר עליו ואשר יצא מפיו הקדוש בענינים

מכתב עוז חביון

האלה. והמשכילים המעיינים בדברינו בעין האמת, יבינו מעט גדולת הבורא יתברך על ידי כל זה, וגדולת הצדיקים, וכמה יסורים וצרות הם סובלים בשביל תיקון נפשותינו, אולי נתעורר על ידי כל זה לילך בדרכיו הקדושים אשר הורה אותנו בספריו הקדושים, ונשוב אל ה' באמת, במהרה בימינו, אמן" (חיי מוהר"ן סוף סימן קנא).

ברוח קדושה זו נתקדם ונצעד לעבר המטמון היקר.

ובכן, כפי שקראנו למעלה, בהיותו באוסטרהא ציוה רבינו לאנשיו לנסוע תיכף לברסלב ולהביא משם מיד את אשתו הרבנית שהייתה חולת שחפת מסוכנת מאד 'כדי שתקבל רפואות אצל דוקטור גָארדֵע'.

בקשה דחופה זו מופיעה גם כן במקור נוסף, והיא תוביל אותנו אל המטמון הנכסף. בתחילת ספר "עלים לתרופה", מופיעה אגרת מרבינו ל'השותפים הנאהבים והנעימים', הלא הם הנגידים דעיר ברסלב: ר' משה בהרב, ר' ישראל, עם ר' משה בן הָעֵנִי (כאמור למעלה, נמצאה האגרת באמתחתו של ר' סנדר).

באותה אגרת פונה רבינו לאותם שותפים יקרים, כשהוא כופל ומשלש את בקשתו הדחופה: לראות לזרז את מסעה של הרבנית לאוסטרהא, למען לא יאחרו את המועד חלילה. בחסדי שמים נשאו המאמצים פרי, ולקראת 'שבת הגדול' הגיעה הרבנית לאוסטרהא, כמתועד גם ב'ימי מוהרנ"ת' (סימן יט):

"מאוסטרהא שלח העגלה שלו עם אנשיו ר' שמואל וכו', לפה קהלת קודש ברסלב כדי להביא אשתו לשם כדי שתקבל רפואות אצל הָדָאקְטִיר גָארדֵע, כי היה לה חולאת כבד שמתה בו. ורבינו ז"ל נשאר לבדו בקהלת קודש אוסטרהא; רק ששכרו לו אחד לזמן לשמשו עד שיחזור ר' שמואל מברסלב. ובאתה אשתו הרבנית עם ר' שמואל הנ"ל לקהלת קודש אוסטרהא על שבת הגדול".

■ ■ ■

כעת לאחר שכל הנתונים בידינו, נסיר את הלוט מעל פני האגרת היקרה, ונקרא אותה ברעדה וחיל, בשמחה וגיל.

בעזרת השם יתברך, יום ואו פ' מצורע

אהובי חביבי וידידי, ה"ה [= הלא הם] הני השותפים נחמדים ויקרים, ה"ה [= הלא הוא] הרבני הנגיד משה בהרב, ומשה השני בן הָעֵנִי, וה"ה הרבני הנגיד מוהר"ר ישראל נ"י ויופיע

מהודענא שבאת זוגתי ביום חמישי, שהוא יום אתמול, לחיים טובים ולשלום.

זהו תוכנו של המכתב - הקצר כל כך מחד; ומאידך גיסא - מה נפלא לראות איך כל הפרטים יחד מצטרפים, שמחים ומאירים.

עיון קצר בלוח השנה, יעלה לנו את הנתון המתבקש: 'שבת הגדול' דשנת תקס"ז [י' ניסן], הוא הוא שבת קודש פרשת מצורע.

מתברר כי אותו מכתב קצר בן שורות מספר, בא להודיע לאותם שותפים יקרים כי השליחות המיוחדת - בה התבקשו לסייע ולהטות שכם - בוצעה בהצלחה 'לחיים טובים ולשלום'.

מכתב עוז חמיון

